

Finansira
Evropska unija

unicef
za svako dijete

Cboard

Uputstvo

Sadržaj

Cboard (Si-bord) aplikacija	3
Instalacija aplikacije	4
Kreiranje naloga	7
Podešavanje jezika i govora aplikacije	11
Aplikacija Cboard	12
Kreiranje table	13
Kreiranje fascikle	14
Kreiranje kartice/dugmeta	15
Uredivanje kartica i fascikli	16
Uredivanje tabli	17
Primjeri tabli	19
Malo – veliko	20
Prepoznajemo žutu boju	21
Čas fizičkog vaspitanja	22
Izbor aktivnosti u vrijeme odmora	23
Kakvo je vrijeme	24
Boje	25
Aktivnosti	26
Na slovo, na slovo	28
Pravila ponašanja u školi	29
Kratka priča o odlasku u školu	30
Neke od karakteristika jeseni i šta ko radi	31
Primjer table za večernje aktivnosti	32
Matematika	34
Ljeto	35
Brojim do 5	36
Zima	37
Jutarnja rutina	38
Razvoj govora i jezika	39

Cboard aplikacija

Cboard (Si-bord) je besplatna aplikacija za djecu sa smetnjama u govorno-jezičkom razvoju. Dizajnirana je tako da djeci i odraslim osobama s teškoćama u govoru olakšava komunikaciju uz pomoć sličica i govora koji je vezan za te sličice. Aplikacija sadrži mnoštvo simbola pomoću kojih se dodirom tekstu pretvara u govor.

Aplikaciji Cboard možete pristupiti preko internet pretraživača, putem linka <https://app.cboard.io/>.

Aplikacija se može preuzeti u Google Play prodavnici putem linka <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.unicef.cboard&hl=en>.

Instalacija aplikacije

Instalacija aplikacije

1

Cboard se instalira kao i bilo koja druga aplikacija na tabletima i pametnim telefonima.

Pronađite aplikaciju u Google Play prodavnici.

Google Play

2

U pretrazi ukucate **Cboard** i ponudiće vam aplikaciju kao prvi izbor.

← Cboard X

3

Kliknete na opciju **Instaliraj**. Da biste instalirali aplikaciju, potrebno je da imate pristup internetu. Nakon nekoliko trenutaka aplikacija će biti preuzeta i instalirana.

← cboard

Q

Cboard AAC
Cboard.org

Install

4

Kad se na mjestu uputstva **Instaliraj** pojavi **Otvori**, to znači da je Cboard instaliran i da se nalazi u meniju, među ostalim aplikacijama. Aplikaciju treba povremeno ažurirati. Za to je potrebno da opet uđete u Google Play prodavnicu, pronadete Cboard i na mjestu uputstva **Otvori** sad će pisati **Ažuriraj**. Klikom na **Ažuriraj** aplikacija će se ažurirati i uključiti nove opcije ukoliko postoje.

← cboard

Q

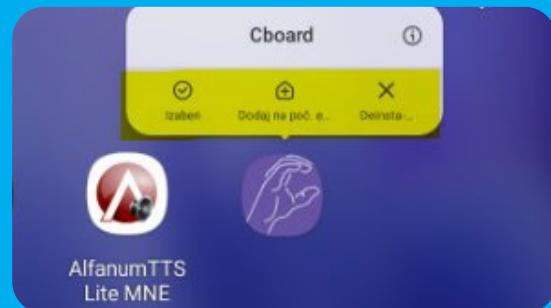
Cboard AAC
Installed

Open

Poželjno je da ikonicu aplikacije CBOARD smjestite na početni ekran kako bi bila vizuelno dostupnija djetetu. Pronadite je među aplikacijama, zadržite prst na ikonici i na taj način je pomjerite na željeno mjesto.

5

Drugi način je da među ponuđenim opcijama na ekranu odaberete **Dodaj na početni ekran.**

6

Da bi Cboard mogao sâm da čita kartice na našem jeziku, neophodno je instalirati i aplikaciju **AlfaNum TTS MNE**. Ova aplikacija služi da prevede tekst u govor i nije neophodna za rad Cboarda, ali će bez nje tekst koji napišete za karticu biti pročitan na engleskom jeziku. To znači da ćete morati sami da snimite govor koji prati karticu.

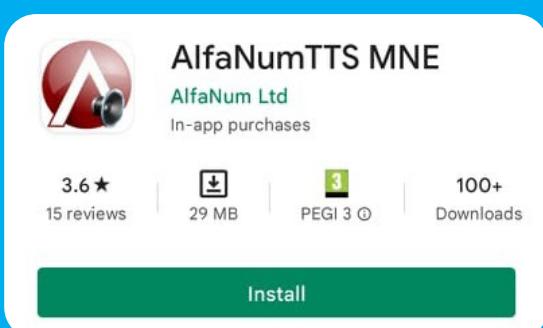
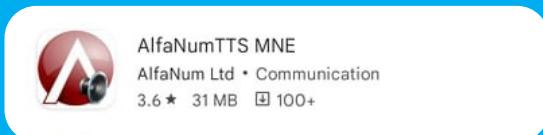
(Napomena: U trenutku pisanja ovog uputstva AlfaNum TTS MNE nije besplatna govorna podrška, a u Google Play prodavnici dostupna je demo verzija ove aplikacije.)

Idite u Google Play prodavnici i u pretrazi ukucajte AlfaNum TTS MNE.

7

Kliknite na **Instaliraj**.

Kad ste instalirali AlfaNum TTS MNE, pronadite ikonicu i pokrenite ovu govornu podršku. Dozvolite pristup resursima telefona ukoliko to aplikacija zahtijeva.

Kreiranje naloge

Kreiranje naloga

1

Da biste koristili sve resurse aplikacije, potrebno je da kreirate nalog.
Pokrenite aplikaciju. Imate tri opcije:

LOGIN – da pristupite aplikaciji preko već kreiranog naloga.

SIGN UP – da kreirate novi nalog. Kad unesete neophodne podatke, na Vašu imejl adresu stići će poruka s linkom na koji treba da kliknete da biste potvrdili da ste dobili imejl. Potom se vraćate na Cboard i kliknete **LOGIN**.

SKIP FOR NOW – možete preskočiti prijavljivanje preko naloga i ipak koristiti aplikaciju, ali u tom slučaju neće vam biti dostupne sve opcije koje aplikacija nudi.

SIGN IN WITH GOOGLE – možete se prijaviti preko već postojećeg naloga na Guglu, koji se nalazi na uređaju.
Ovo je najjednostavnija opcija kojom se automatski kreira nalog za Cboard.

Otvara se aplikacija Cboard. Prilikom prvog pokretanja aplikacija vam može tražiti neke dozvole. Dozvolite pristup svim resursima telefona/tableta, jer inače nećete moći da koristite sve sadržaje i prednosti aplikacije.

Welcome to Cboard

Cboard helps users with speech and language impairments to communicate with symbols and text-to-speech.

LOGIN

SIGN UP

Sign in with Google

SKIP FOR NOW

Privacy Policy

Terms

Podešavanje jezika i govora aplikacije

Podešavanje jezika i govora aplikacije

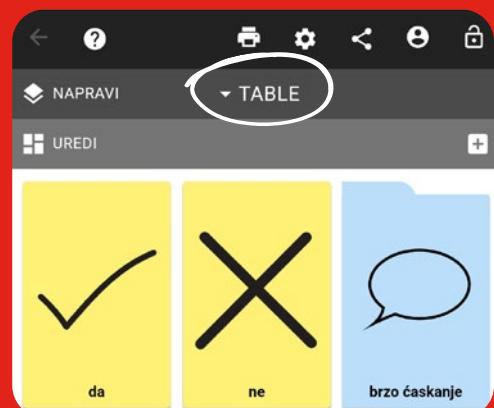
1

Ukoliko ste instalirali AlfaNum TTS MNE govornu podršku, imaćete opciju da aplikaciju podesite na naš jezik. Da biste podešavali i mijenjali aplikaciju, morate je otključati – tri puta uzas-topno kliknite na katanac u gornjem desnom uglu aplikacije. Zaključavate dvostrukim klikom na katanac.

2

Otključana aplikacija nudi sljedeći meni (na slici pored):

3

Klikom na zupčanik dobijate opcije podešavanja aplikacije.

4

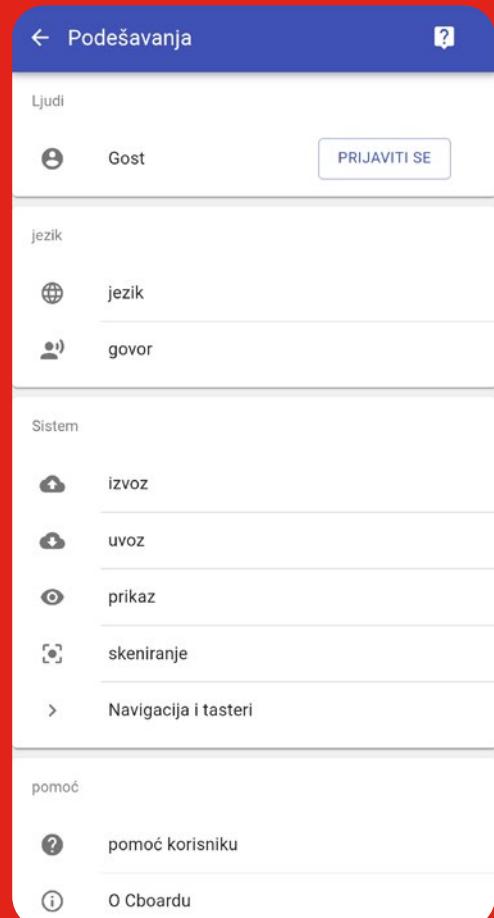
Prozor s opcijama izgleda ovako:

Važne opcije:

Language (Jezik) – da se promjeni jezik aplikacije

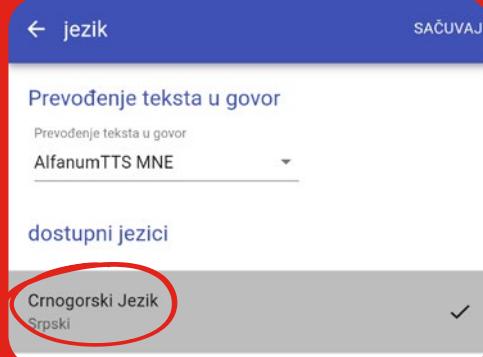
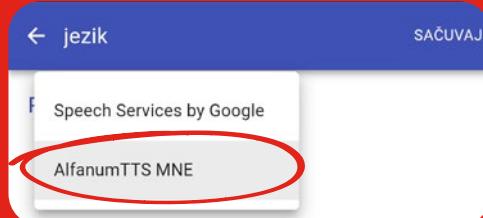
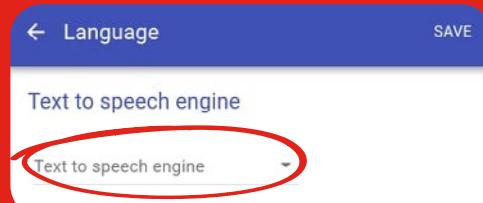
Speech (Govor) – da se podesi govor, vrsta i brzina govora, visina tona

Users Help (Pomoć korisniku) – da se dobiju razna uputstva za Cboard

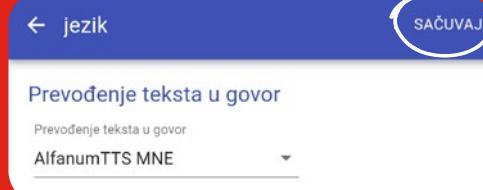
5

Klikom na **Language (Jezik)** birate jezik aplikacije (ukoliko ste instalirali govornu podršku za aplikaciju).

6

Kad odaberete jezik, potrebno je da kliknete na **Save (Sačuvaj)**.

7

Klikom na **Speach (Govor)** birate: pol (muški ili ženski glas), brzinu govora i visinu tona.

8

Pomoć korisniku izgleda kao na slici ispod:

Aplikacija Cboard

Aplikacija Cboard

1

Cboard se sastoji od četiri elementa:

1 – Mjesto na kojem se slažu kartice (dugmad) od kojih se pravi rečenica. Klikom na složene kartice dobija se izgovor sastavljene rečenice. Klikom na iks pored rečenice () brišu se selektovane kartice.

2 – Kartica (dugme) koja sadrži zvučni zapis o simbolu koji se nalazi na kartici.

3 – Fascikla – može sadržati još kartica (ili fascikli).

4 – Tabla – mjesto na kome se nalaze kartice i fascikle. Može imati proizvoljan broj kartica i fascikli. Mogu se kreirati nove table i po potrebi ih je moguće mijenjati.

2

Kreiranje table

Otključajte Cboard četvorostrukim klikom na katanac u gornjem desnom uglu.

Kad se opcije otključaju, kliknite na plus.

Nakon toga se otvara prozor u kojem kreirate karticu/dugme, fasciklu i tablu. Da biste kreirali tablu, izaberite opciju **prazna tabla (1)**.

1 – Prazna tabla – opcija koja znači da kreirate tablu.

2 – Dodajte ime table.

3 – Izaberite simbol za tablu.

4 – Za sliku table možete odabrati sliku preuzetu s interneta ili sliku napravljenu telefonom/tabletom, koja se nalazi u galeriji.

5 – Kad sve podesite, kliknite na **Sačuvaj**.

3

Kad birate simbol za tablu (3), pojavljuje se prozor kao na slici ispod. U polje za pretragu ukucajte naziv simbola (vodite računa da umjesto slova š, č, č ne kucate s, c, z). Kad pronađete željeni simbol, kliknite na njega.

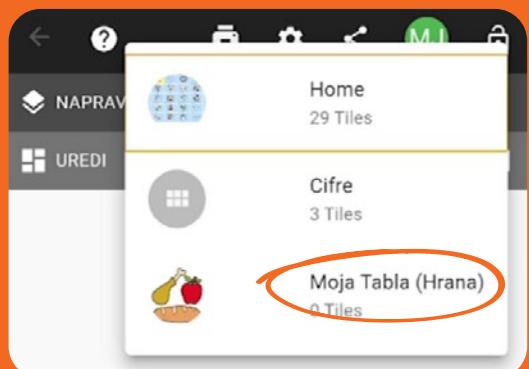
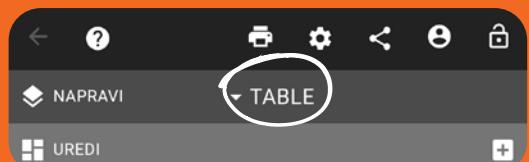
Kad kliknete na **Sacuvaj**, pojaviće se nova, prazna tabla.

4

Klikom na **TABLE** pojavljuje se lista tabli koje možete da odaberete.

Na odabranu tablu možete dodati kartice i fascikle.

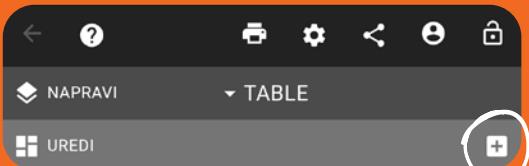

5

Kreiranje fascikle

Otključajte Cboard četvorostrukim klikom na katanac u gornjem desnom uglu.

Kad se opcije otključaju, kliknite na plus.

Aplikacija Cboard

6

Da biste kreirali fasciklu, potrebno je da odaberete opciju **fascikla (1)**.

1 – Opcija koja znači da kreirate fasciklu.

2 – Naziv fascikle.

3 – Birate simbol iz baze simbola aplikacije koji će biti prikazan na fascikli (postupak je isti kao prilikom biranja simbola za tablu).

4 – Ukoliko želite, postavite sliku iz telefona/tableta koju ste prethodno našli na internetu ili napravili kamerom telefona.

5 – Fasciklu možete prebaciti u neku drugu fasciklu ili tablu tako što ćete ovdje odabrati novo mjesto na koje želite da je smjestite.

6 – Kad je sve podešeno, kliknite na **Saćuvaj** da bi se fascikla kreirala.

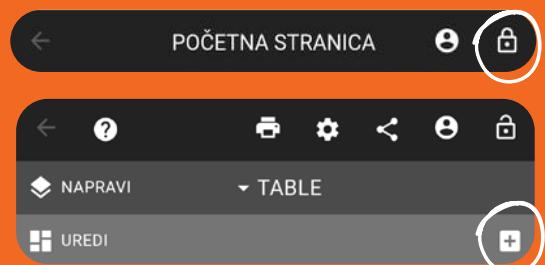

7

Kreiranje kartice/dugmeta

Otključajte Cboard trostrukim klikom na katanac u gornjem desnom uglu.

Kad se otvore zaključane opcije, kliknite na plus.

Da biste kreirali fasciklu, odaberite opciju **dugme (1)**.

1 – Opcija koja znači da kreirate karticu/dugme.

2 – Naziv kartice.

3 – Vokalizacija – ovdje pišete ono što želite da bude izgovoreno kad se odabere ova kartica. Vokalizacija i naziv kartice ne moraju biti isti.

4 – Birate simbol iz baze simbola aplikacije koji će biti prikazan na fascikli (postupak je isti kao prilikom biranja simbola za tablu).

5 – Ukoliko želite, možete postaviti sliku iz telefona koju ste prethodno našli na internetu ili napravili kamerom telefona.

6 – Opcija da sami snimite govor koji će se čuti kad se odabere ova kartica. Klikom na mikrofon započinjete snimanje, a ponovnim klikom snimanje se prekida. Kad snimite zvuk, imate mogućnost da preslušate snimljeno i da ponovo snimite ukoliko niste zadovoljni. Neophodno je popuniti polje **Vokalizacija** da bi snimljeni zvuk bio vezan za karticu; u suprotnom, i dalje će se čuti ono što je u samoj aplikaciji vezano za dati simbol.

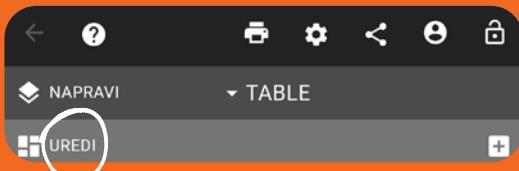
7 – Sačuvajte izmjenu.

Uređivanje kartica i fascikli

8

Klikom na **UREDI** u gornjem lijevom uglu dobijate mogućnost da uređujete kartice i fascikle, kao i da mijenjate podešavanja koja ste unijeli prilikom kreiranja. Ponovnim klikom na ikonicu izlazite iz opcija uređivanja.

Aplikacija Cboard

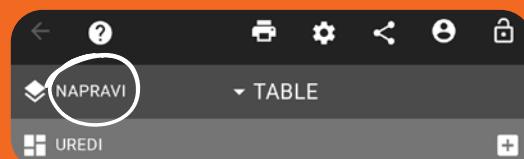
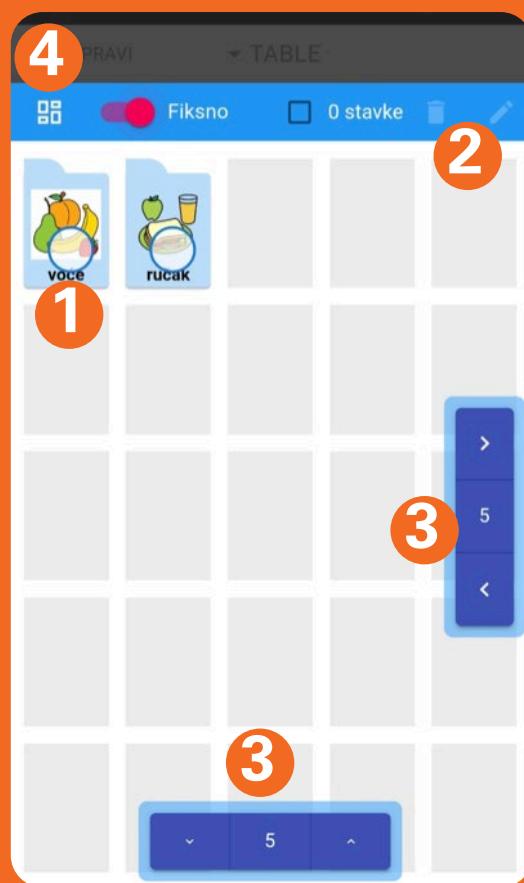
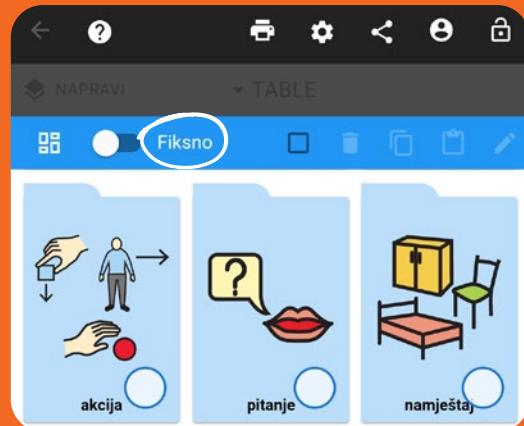
Može se desiti da imate problema prilikom selektovanja kartica, pa je najsigurnije da izaberete opciju **Fiksno**. Birajući ovu opciju, fiksirate veličine kartica i fascikli. Kad završite s uređivanjem, ponovnim klikom na **Fiksno** odustajete od ove opcije i ostavljate aplikaciji da sama prilagodi veličine ikonica.

- 1** – Označite element koji želite da uredite (kartica ili fascikla).
- 2** – Klikom na kanticu brišu se označeni elementi, a klikom na olovku dobijate opcije uređivanja kartica i fascikli.
- 3** – Podešavate koliko će biti kolona i redova za prikaz kartica i fascikli.
- 4** – Kad sve podesite, kliknite na ikonicu uređivanja da biste sačuvali podešavanja.

9

Uređivanje tabli

Kad otključate podešavanje aplikacije trostrukim klikom na katanac, idete na opciju **NAPRAVI**.

Postoje tri opcije vezane za table. Klikom na opciju **TABLE** otvara se meni sa svim tablama koje možete birati. U aplikaciji možete imati i više tabli (**SVE MOJE TABLE**), ali ne moraju sve da budu prikazane u meniju tabli.

Kad odete na **SVE MOJE TABLE**, dobijate izgled aplikacije kao na slici ispod.

1 – Olovka nudi opcije uređivanja.

2 – Na ovoj ikonici regulišete da li će se tabla vidjeti u meniju aplikacije (**TABLE**). Klikom na pravougaonik tabla će biti vidljiva u opciji **TABLE**, još jednim klikom sklanjate je iz **menija**.

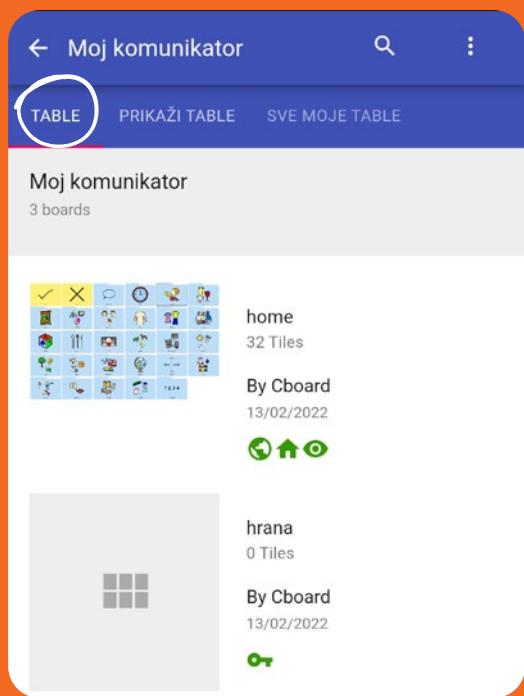
3 – Tablu činite dostupnom svim korisnicima Cboard aplikacije.

4 – Brišete tablu zauvijek iz naše aplikacije.

Opcija **PRIKAŽI TABLE** je mjesto na kojem su dostupne table koje su drugi korisnici objavljivali ili kreirali.

Klikom na luku (1) pretražujete table po pojmu. Kad pronađete tablu, možete je preuzeti klikom na plus pored table (2).

Table možete preuzeti i na drugim jezicima, pa ih prilagoditi našem, obrisati ili dodati neku karticu i sl.

Primjeri tabli

Primjeri tabli

Ovo su neki od primjera tabli. Koliko će simbola biti na tabli, zavisi od potreba, interesovanja, razumijevanja, sposobnosti djeteta za koje se tabla izraduje.

Malo – veliko

Na ovoj tabli nalaze se simboli za odnose malo – veliko i simboli za DA i NE. Dijete će moći da pokazuje šta je malo, a šta veliko, a možete mu i postaviti pitanje (npr. Da li je ovo mala bubamara?) na koje će dati odgovor (DA ili NE).

NAPRAVI ▾ TABLE UREDI ČAS MATEMATIKE +

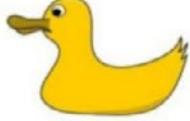
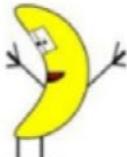
da	velika	bubamara	Zvijezda
ne	ovca	zvijezda	Jabuka
mala	bubamara	Jabuka	ovca

Prepoznajemo žutu boju

Da li je banana žuta? Je li sova žute boje? Na ova i slična pitanja dijete može odgovarati sa DA/NE, a na pitanje šta je žute boje (ili npr. Koje je boje patka?), odgovara pokaznim gestom i verbalizacijom. Tablu можемо dopuniti novim simbolima. Ukoliko djetetove mogućnosti to dozvoljavaju, ono može sklapati rečenicu pomoću simbola na tabli (Sova nije žute boje...).

NAPRAVI ▾ TABLE UREDI +

ŽUTA BOJA

 <p>Šta je žuto</p>	 <p>Leptir</p>	 <p>Zvijezda</p>	 <p>Jabuka</p>
 <p>da</p>	 <p>Sir</p>	 <p>Sova</p>	 <p>Patka</p>
 <p>ne</p>	 <p>Sunce</p>	 <p>Bubamara</p>	 <p>Banana</p>

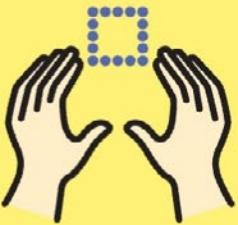
Primjeri tabli

Čas fizičkog vaspitanja

Ovo je tabla za izbor aktivnosti na času fizičkog vaspitanja. Nakon planiranih nastavnih aktivnosti, dijete samo bira neku od aktivnosti u kojima uživa, što je veoma važno i za motivaciju.

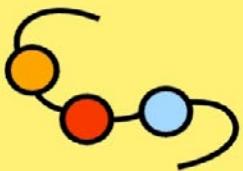
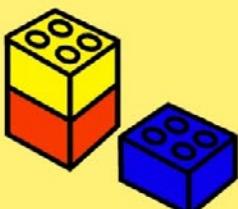
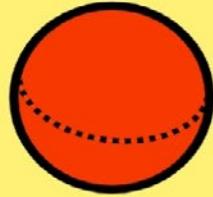
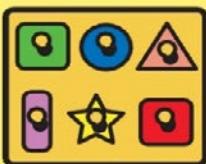
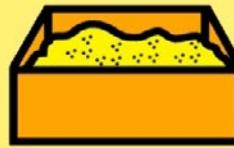
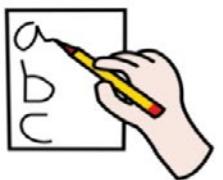
NAPRAVI ▾ TABLE

UREDI ČAS FIZIČKOG VASPITANJA +

			
želim	da igram	da bacam loptu	da trčim
	—		
da hodam	po liniji	balon	

Izbor aktivnosti u vrijeme odmora

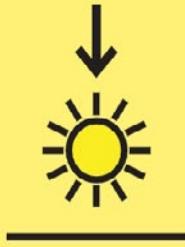
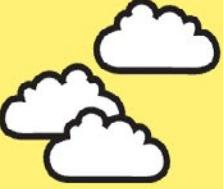
NAPRAVI ▾ TABLE UČIONICA +

 želim	 da nižem perle	 igračku slagalicu	 kocke
 loptu	 štipavicu	 slagalicu umetaljku	 kutiju sa pijeskom
 bazen sa lopticama	 Da radim domaci	 Sjedim na lejzbegu	

Primjeri tabli

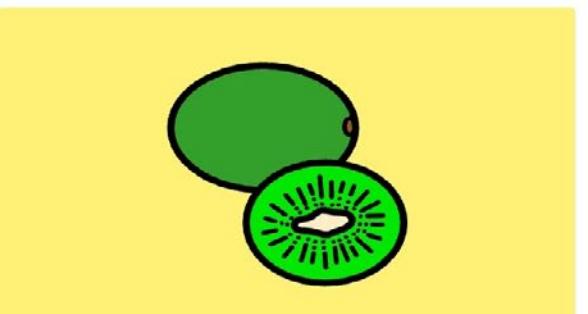
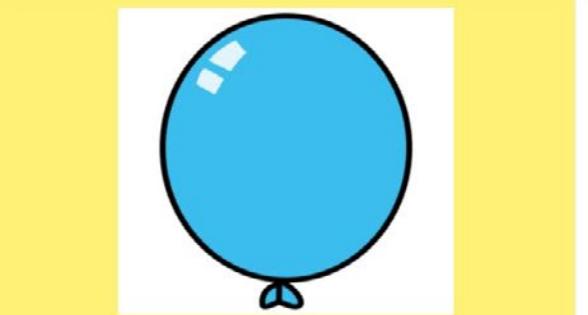
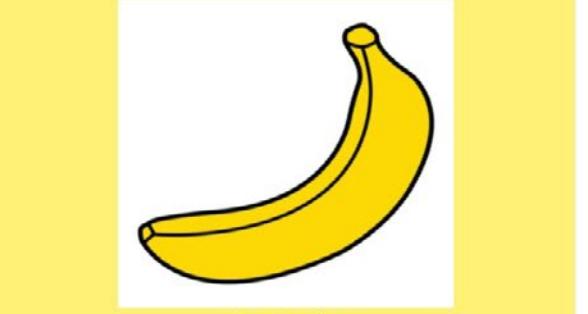
Kakvo je vrijeme

Ovu tablu možemo koristiti svakodnevno. Dijete pokazuje, verbalizuje i tako sklapa rečenicu odgovarajući na pitanje kakvo je vrijeme.

NAPRAVI	TABLE
UREDI	KAKVO JE VRIJEME
	danas
	je oblačno
	pada kiša
	pada snijeg
	je sunčano
	duva vjetar

Boje

Ovo je primjer table za razlikovanje boja, povezivanje boje s odgovarajućim simbolom, imenovanje.

NAPRAVI	▼ TABLE	UREDI	BOJE	+
				
				
				
				

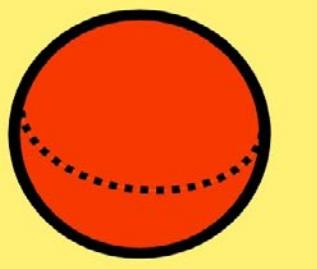
Primjeri tabli

Aktivnosti

Tabla za izbor aktivnosti u slobodno vrijeme: dijete govori šta želi da radi, kuda želi da ide ili odgovara na pitanje, npr.: Da li želiš da ideš u park? Zavisno od svojih mogućnosti, dijete daje duži ili kraći odgovor – Da. Želim da idem u park / Ne. Želim da gledam TV / samo NE.

NAPRAVI TABLE AKTIVNOSTI +

UREDI

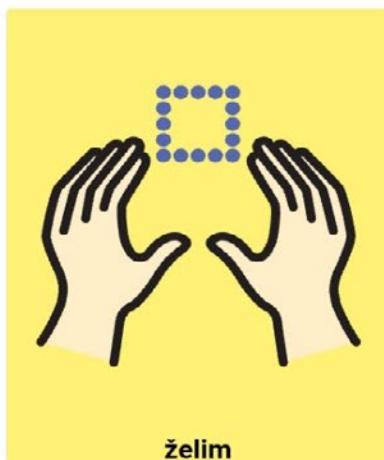
 želim	 da vozim bicikl	 da se ljudjam
 ne želim, neću	 da igram igrice	 mobilni telefon
 da	 loptu	 da vozim trotinet
 ne	 da idem u park	 da gleam TV

NAPRAVI

TABLE

UREDI

IZBOR AKTIVNOSTI

želim

da vozim rolere

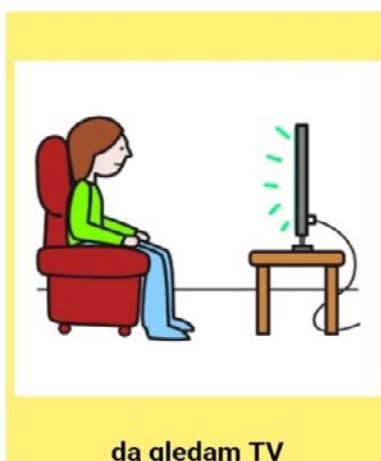
da crtam

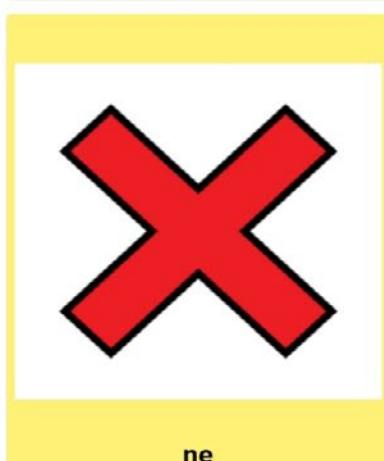
da

da idem u park

da gledam TV

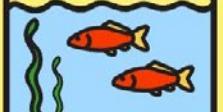
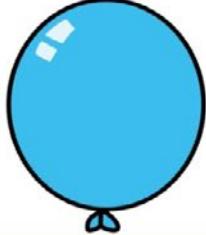

ne

da se igram

Na slovo, na slovo

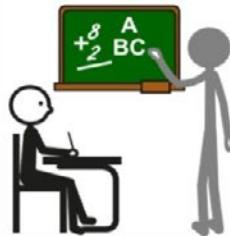
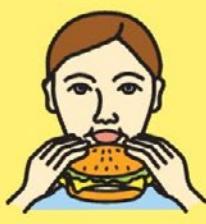
SLOVA			
NAPRAVI	▼ TABLE		
UREDI			
A			
a	auto	akvarijum	avion
B			
b	banana	beba	balon
M			
m	makaze	majica	miš
T			
t	tanjir	televizor	torta

Pravila ponašanja u školi

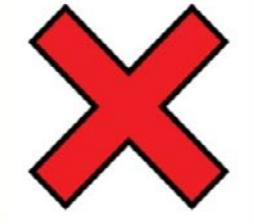
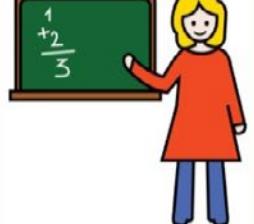
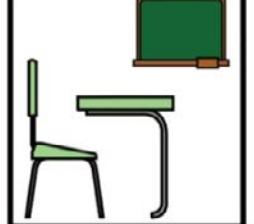
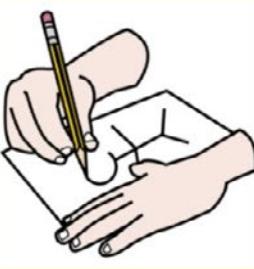
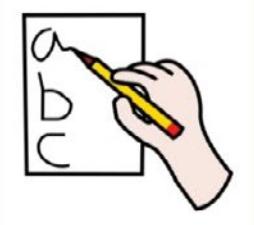
Dijete odgovora na pitanja koristeći simbole za DA i NE. Npr.: Da li jedeš na času? Da li u učionici sjediš na svom mjestu?

PRAVILA PONAŠANJA U ŠKOLI

MA

 U školi	 hodam	 slušam dok drugi ...	 trčim
 ne	 sjedim na svom mj...	 govorim	 vičem
 da	 čekam u redu	 javim se kada želi...	 jedem na času

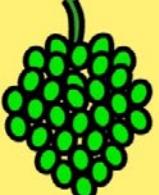
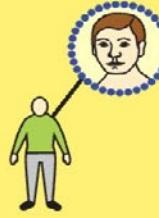
Kratka priča o odlasku u školu

	ŠKOLA		
	da		U školu
	me vozi tata		Ispred škole
	ne		me čeka
	učiteljica		U učionici
	crtam		slušam
	pišem		1 2 3 4
			učim brojeve

Neke od karakteristika jeseni i šta ko radi

Mama pravi sok od jabuke. U jesen beremo voće. Tata pravi vino.

Koliko će simbola biti na tabli i koliko će rečenica biti duga, zavisi od djietetovih mogućnosti i nivoa razumijevenja.

NAPRAVI		TABLE	
UREDИ		JESEN	
	U jesen		lišće opada
	Beremo voće		jabuke
	mandarine		grožđe
	Sakuplja lišće		džem
	sok od jabuke		Mama pravi
	Pravi vino		tata

Primjer table za večernje aktivnosti

NAPRAVI		TABLE	
UREDÍ		VEČE	
	da		gledam TV
	ne		obačim
	umivam se		idem na spavanje
	igram se		pokupim igračke
	pidžamu		perem zube
	tuširam se		večeram

Matematika

Sabiranje do 5

$$1 + 2 = 3$$

← ? NAPRAVI TABLE UREDI SABIRANJE +

1	2	3	4	5
4	5	3+2	1+2	1+1
2+2	1+3	4+1	=	+

Primjeri tabli

$$1 \text{ Jedan} + 3 \text{ Tri} = 4 \text{ Četiri}$$

X X

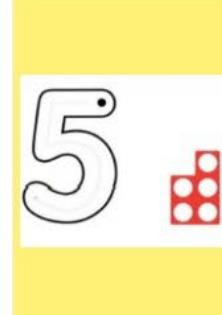
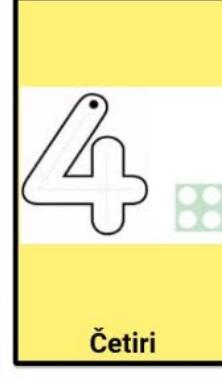
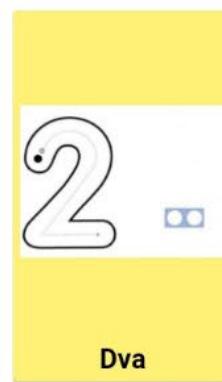
?

NAPRAVI

▼ TABLE

UREDI

SABIRANJE

Ljeto

NAPRAVI	▼ TABLE	LJETO	+

Brojim do 5

NAPRAVI ▾ TABLE UREDI + BROJIM DO 5

1 Jedan	2 Dva	3 Tri	4 Četiri	5 Pet
Jogurt	Kečapa	Jaja	Limuna	Jabuka

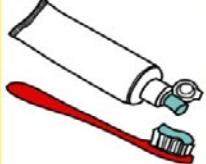
Zima

Jutarnja rutina

NAPRAVI ▾ TABLE UREDI +

PRANJE ZUBA

				
Uzmem četkicu	Uzmem pastu	Stavim pastu na četku	Perem zube	Uzmem vodu
				
Išperem zube	Obrišem se			

Razvoj govora i jezika

Priča u slikama. Dijete bira sličice i sluša zvučni zapis priče.

NAPRAVI

▼ TABLE

UREDI

DJEČAK I PTICA

+

Dječak je šetao i naišao na ...

Odlučio je da odnese ptičic...

Brinuo je o njoj dok se opor...

Jednog dana je otvorio pro...

Pustio je izlječenu ptičicu ...

Ova publikacija proizvedena je uz finansijsku podršku Evropske unije.
Njen sadržaj ne predstavlja nužno stavove Evropske unije.